

нове слово виступає. Наприклад, дієслово *to lend* у значенні „давати позику”, утворене від основи іменника *lend* (позика), набуває усіх форм дієвідмінювання, які притаманні англійському дієслову: *lend-s, lend-ed, lend-ing*.

Прикметник, утворений від основи іменника, перетворюється у найменування ознаки: *bank - bank guarantee* (банківська гарантія). Особливо продуктивним спосіб конверсії є у творенні дієслів, оскільки англійське дієслово бідне на словотворчі афікси: *license(n)* — ліцензія; *license(v)* — надавати ліцензію [Завгороднєв 1999, с. 205].

Вчені розглядають також **синтаксичний спосіб словотворення**. Найменування науково-технічних понять за допомогою складених термінів знаходиться у відповідності з традиційним визначенням терміна як слова (або словосполучення), графічна (фонетична) оболонка якого співвіднесена з відповідним поняттям в системі понять даної області знання. Вираження поняття за допомогою складеного терміну не суперечить знаковій природі терміна-знака. Термін, чи то слово чи то словосполучення, являє собою мовний знак, що фіксує знання в спеціальній області діяльності. Поняття не втрачає цілісності незалежно від засобів та способів вираження його змісту. Складений термін є одним знаком, що відповідає одному поняттю [Журавлева 1998, с. 149].

Природа термінологічного словосполучення розглядається наступним чином: усілякий термін не тільки іменує поняття і тим самим слугує його назвою, але також відбиває в якійсь мірі зміст поняття. Необхідність повніше відбити ознаки поняття і приводить до створення переважно терміносполучень [Даниленко 1977, с. 95]. Особливістю термінів-словосполучень є слово-домінанта, яке як ядро обростає додатковими уточнювальними означеннями. Тим самим складний термін набуває певної смислової цілісності, точності визначення того чи іншого поняття. Ось як це реалізується в текстах англомовної періодики:

In spite of growth potential, the Dow Jones Industrial Average fell 1.3\$, or 101.74points, to 7818.37[WSJ. Feb 12, 2013, p. 25]. *(Не зважаючи на існуючий потенціал економічного зростання, індекс Доу Джонса для акцій промислових компаній знизився на 1,3 долара, або на 101,74 пунктів, до позначки 7818,37).*

Аналіз способів творення сучасної англомовної фінансово-економічної термінології дає підстави для ствердження, що найбільш продуктивними способами є семантичний спосіб утворення термінів шляхом метафоричного і метонімічного перенесень, конверсія, основокладання, а також синтаксичний спосіб термінологічного словосполучення.

Література

Андренко Л. М. Терминологическое значение общеупотребительных слов : автореф. дис... канд. филол. наук: 10.02.20/ МГУ. М.: 1980. 27с.

Журавлева Т. А. Особенности терминологической номинации : Монография. Донецк : Донбасс, 1998. 253 с.

Завгороднєв Ю. А. Способи утворення фінансово-економічних термінів у сучасній англійській мові. *Іноземна філологія : український науковий збірник*. Львів : ЛДУ ім. Франка, 1999. С. 201-207.

Фесенко И. М. Отражение картины мира общенародным английским языком и языком географии (на материале наименований некоторых объектов физической географии): дисс... канд. филол. наук: 10.02.04 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. К., 1993.

(Матеріал надійшов до редакції 20.02.19. Прийнято до друку 26.03.19)

УДК: 811.111:81 276.5: 336

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2019-76-26>

ШЕВЧЕНКО О. І., КИСІЛЬОВА І. Ю.
(Запорізький національний університет)

ЖАРГОНІЗМИ В АНГЛОМОВНІЙ БІРЖОВІЙ ЛЕКСИЦІ

Стаття присвячена лінгвістичному аналізу жаргонізмів в біржовій лексиці, бурний розвиток якої зумовлений активним розвитком фінансових ринків в Україні. В результаті сформувалась спеціальна лексика, переважну більшість якої складають професіоналізми. У сучасній лінгвістичній науці поняття жаргону трактується як «певний різновид мови, соціальний діалект, який відрізняється від загальнонаціональної мови особливим лексичним складом та фразеологією», характерними

рисами якого є нестійкість, швидка змінність, значна синонімія та багатозначність. Жаргон використовується певними соціальними, професійними чи іншими групами, які об'єднані спільними інтересами (військовий або кримінальний жаргон). Біржовий жаргон поширюється в окремо взятому професійному середовищі (біржовій сфері) та відображає існуючі в ньому мовні реалії. Професійна мовна комунікація в біржовій сфері включає в себе не лише формальний документообіг, а також міжкультурні та міжгалузеві зв'язки з партнерами по бізнесу, що викликає необхідність володіння професійним жаргоном. Одним з основних способів утворення англійського біржового жаргону є метафоричний перенос, який існуючими найменуваннями позначає нові явища та пояснює спеціальні терміни, надаючи мові емоційно-експресивного забарвлення. Причинами, які сприяли розповсюдженню біржового жаргону названо: відчуття влади; вираження приналежності до групи професіоналів; «функція конспіративної комунікації»; спрощення спілкування та взаєморозуміння; полегшення розмови про неприємні речі. Лише незначна кількість біржових жаргонізмів має певну історію походження, а більшість виникла в результаті скорочення довгих термінів, або має прив'язку до асоціативного ряду. В статті проаналізовано походження жаргонних термінів з конотацією «гроші», які займають особливе місце в біржовій жаргонній лексиці. Зазначено, що формування української біржової термінології відбувається дуже повільно; переважно за рахунок англійських та російських запозичень, а кількість власної біржової термінології та жаргонізмів є незначною.

Ключові слова: біржовий жаргон, професіоналізми, метафора, функції жаргону

Shevchenko O. I., Kysilyova I. Yu. Jargonisms in English lexis of stock exchange. The article is dedicated to linguistic review of the jargonisms in stock exchange lexis whose rapid development is due to vigorously developing of financial markets in Ukraine. As a result the special lexis the vast majority of which are professionals has evolved.

Modern linguistics understood the concept of jargonism as «specific form of language, social dialect that differs from plain language by special lexical composition and phraseology», characterized by unperistence, rapid alterability, significant synonymy and polysemy. Jargonisms are used by different social, professional groups led by common interest (military or criminal jargon). Stock exchange jargon is spreading in single occupational medium (stock exchange sector) and reflects the existing language realities. Professional language communication includes not only formalized documents circulation but inter-cultural and cross-sectoral linkages with business partners, thereby necessitating professional jargon proficiency.

Metaphorizing is one of the principal modes of English-language stock exchange jargon formation which indicates new phenomena by existing items and explains special terms thus giving the language an expressional and emotional coloring. The factors that had contributed to dissemination of Stock exchange jargon are the following: it's a power move; it reinforces belonging to certain professional group; it serves as a conspiracy communication; it facilitates communication and mutual understanding; it makes it easier to talk about uncomfortable topics. But only insignificant number of stock exchange jargon words have history of an origin but majority of them has emerged as a result of long terms abbreviation or links with certain associations. The origin of stock exchange jargon words with meaning «money», which are particularly important in stock exchange jargon lexis. It should be noted that the process of Ukrainian stock exchange terminology formation is going on slowly, mainly through English and Russian borrowings, and number of own stock exchange terminology is insignificant.

Key words: stock exchange jargon, professional words, metaphor, jargon functions.

Життя в умовах ринкової економіки та конкуренції безумовно накладає відбиток на світосприйняття людей, що знайшло відображення в професійній мові трейдерів – фінансистів-учасників фондового та валютного ринків. Необхідність дослідження жаргонізмів в біржовій лексиці зумовлена активним розвитком фінансових ринків в Україні, зокрема біржової діяльності, що в свою чергу спричинило появу спеціальної професійної мови біржовиків, що характеризується наявністю специфічної лексики і, перш за все, однією з її найважливіших та найцікавіших складових – біржових професійних жаргонізмів. Беручи до уваги сучасні наукові тенденції, вважаємо **актуальним** дослідження жаргонізмів в біржовій лексиці.

Мета статті – простежити походження та функції жаргонізмів на прикладі біржової лексики. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**: визначити сутність жаргону та його відмінності від професіоналізмів та сленгу; встановити походження жаргону в біржовій лексиці; розглянути причини поширення біржового жаргону.

Об'єктом дослідження є вибірка англійських біржових жаргонізмів, а **предметом** аналізу стали англійські переосмислені термінологічні одиниці біржової лексики.

Сучасний стан науки активізував розвиток всіх сфер життя в цілому, що призвело до змін в лексичній системі мови. На даному етапі сформувалась спеціальна лексика, в якій багато професіоналізмів. Професіоналізми – це спеціальні слова, які використовують в розмові професіонали, та є «неофіційними» назвами спеціальних явищ та понять професії, та складають професійний жаргон. Важливою відмінністю професіоналізмів від термінів є те, що професіоналізми застосовуються переважно в розмові в певному професійному середовищі, та є неофіційними синонімами спеціальних найменувань, спрощують мову, роблять її більш придатною для швидкого супровіду виробничих процесів.

Професійна лексика є незамінною для лаконічного та чіткого вираження думок в спеціальних текстах, призначених для підготовленого читача або слухача, хоча її інформативність знижується, якщо з нею зустрічається нефахівець. Деякі професіоналізми, які раніше використовувались вузьким колом фахівців, відомі зараз широкій аудиторії. Тому сьогодні можна говорити не лише про професійний жаргон, але і про спеціальні підмови в різних сферах життєдіяльності (маркетинг, економіка, програмування тощо), в яких він, як правило, використовується. Загальною рисою професійного та корпоративного жаргонів є те, що вони є результатом мовної гри, та підкоряються принципам емоційної експресії.

Результати досліджень біржових жаргонізмів [Румянцева], задіяних у комунікації учасників біржових торгів, дозволяють стверджувати, що на світових біржах існує тенденція до жаргонізації мовлення біржовиків. Такий екстралінгвістичний процес як перехід біржі на новий рівень автоматизації та комп'ютеризації біржових операцій відбивається і в комунікації: професійні жаргонізми використовуються не тільки в усній, а й у писемній формі комунікації, головним чином, в електронному біржовому дискурсі.

Існує багато визначень терміна «жаргон». Наприклад, в Академічному тлумачному словнику української мови [Словник української мови] під жаргоном розуміється «мова певної соціальної чи професійної групи, що відрізняється від загальнонародної наявністю специфічних слів і виразів, властивих цій групі». В сучасній лінгвістиці жаргон трактується як «певний різновид мови, соціальний діалект, який відрізняється від загальнонаціональної мови особливим лексичним складом та фразеологією». Суттєвою особливістю жаргону є те, що він використовується певними соціальними, професійними чи іншими групами, які об'єднані спільними інтересами (військовий або кримінальний жаргон) [Миценко]. Представники однієї професії застосовують жаргон для позначення спеціальних явищ, для яких немає позначень в стандартній лексиці або вони є надто складними для сприйняття. Лінгвіст E. Devaney дає таке визначення жаргону: “*Special words or expressions that are used by a particular profession or group and are difficult for others to understand*” [Devaney].

Таким чином, жаргон — це умовна (професійна) мова, яка первісно виникла у середовищі декласованих елементів, своєрідний мовний пароль, а її відносна мовна замкненість обумовлена певною соціальною спільністю. Характерною рисою жаргонізмів є нестійкість, швидка змінність, значна синонімія та багатозначність (наприклад бакси, зелень, капуста — долари).

Слід зазначити, що термін «жаргон» нерідко використовується розширено, для позначення не тільки власне жаргону, але також аргю і сленгу. Але відмінною рисою сленгу є його вторинна поява в порівнянні з жаргоном, оскільки він черпає свій матеріал насамперед із соціально-групових та соціально-професійних жаргонів та застосовує окремі просторіччя, нецензурну лексику та вульгарні слова [Гальперин 1956, с. 109]. У Великому тлумачному словнику В. Даля сленг оголошується синонімом жаргону, причому переважно жаргону англословних країн, а з іншого боку використовується для позначення сукупності жаргонізмів, складових розмовної лексики, що відбиває грубо-фамільярне, іноді гумористичне ставлення до предмета мовлення, який вживається переважно в умовах невимушеного спілкування [Даль 1998, с. 526].

Корпоративний жаргон є цікавим лінгвістичним феноменом, існування якого обмежено соціальними, культурними, часовими та локалізаційними рамками. Він поширюється в окремо взятому професійному середовищі та відображає реалії мовного колективу, який його створив. Необхідно зазначити, що цей стиль мови є вельми специфічним та формалізованим. Зазвичай враховується, що діловий дискурс містить емоційно нейтральну лексику. Здебільшого це стосується мови офіційних документів, ділових листів, протоколів про наміри та іншого документообігу, де дотримання відповідних форм документа, мовних норм є необхідним з точки зору мови юридичних та номенклатурних норм, що пов'язано із жорсткою регламентацією цілей комунікації.

Однак в сучасному світі було б помилкою враховувати, що процес ділової комунікації є неемоційним. Цілі професійної мовної комунікації в фінансовій, зокрема біржовій індустрії не обмежуються формальним документообігом, а включають в себе міжкультурні та міжгалузеві зв'язки з партнерами по бізнесу, тому володіння професійним жаргоном, прийнятим в цій сфері, є необхідним для досягнення поставлених задач. Важко сперечатись з тим, що застосування наступних прикладів надає емоційне забарвлення мові американських бізнесменів: “*monster*” (популярний товар), “*big wheel*” (важлива людина), “*fat cat*” (заможна людина) тощо [Англо–руський біржевий словарь]. Тобто, можна стверджувати, що англійський професійний жаргон є соціальним діалектом, який відрізняється від стандартної мови специфічною лексикою та фразеологією, більш високим рівнем експресивності. Для професійного жаргону є характерною висока ступінь метафоричності. Метафоричний перенос розглядається як один з основних способів утворення англійського професійного жаргону, який виконує в біржовій лексиці функції, позначаючи нові спеціальні явища існуючими найменуваннями, образно пояснюючи спеціальні терміни, та надаючи мові емоційно-експресивного забарвлення. Метафора не розрахована на буквальне сприйняття, тому є невід’ємною від контекста.

Перший етап розвитку біржової термінології починається з моменту заснування Лондонської Королівської біржі (*London Royal Exchange*) в 1569 році, передумовою виникнення якої, в свою чергу, є Великі географічні відкриття XV–XVI століть. Прямим наслідком цих подій став переворот в європейській торгівлі: зростання торгового обігу вимагало нових форм організації торгівлі, що призвело до виникнення бірж як регулярно функціонуючого оптового ринку продажу товарів. На перших біржах почав формуватись біржовий жаргон, який використовується і в теперішній час. В цей період шляхом запозичень із загальнолітературної мови утворено терміни: “*Puts*” та “*refusals*” (пропозиції та відмов); “*bulls*” (бики – гравці на підвищення); “*bears*” (ведмеді – гравці на пониження); “*Lamb*” (вівця – спекулянт, який здійснює угоди всліпу); “*jobbers*” (джоббери – посильні на лондонській біржі) тощо [Люляева 2010, с. 58]. В цей період найбільш продуктивним є семантичний спосіб утворення, коли для номінації учасників біржового процесу та найпростіших торгівельних операцій використано термінологічно переосмислені слова загальнолітературної мови. Ускладнення біржової діяльності призвело до змін термінологічного корпусу, оскільки з’явилися нові явища, які потребували номінації. Отже основними призначеннями жаргону в цей період можна вважати використання незрозумілої для широкого загалу мови та застосування кодових слів, або слів, які мали інше значення, аніж це здавалось на перший погляд [Devaney].

Епоха промислової революції – розквіт промислового виробництва і відповідно фінансової галузі, започаткувала застосування нових більш спеціалізованих термінів, наприклад “*power loom*” або “*self-acting mill*”. Діловий жаргон може бути корисним, але лише в тому випадку, коли він дійсно дозволяє коротко і зрозуміло пояснити специфічні терміни, складні для розуміння.

Проблеми можуть виникнути в тому випадку, коли співрозмовники не розуміють жаргонних слів. В цьому випадку жаргон втрачає функцію полегшення комунікацій і розширює мову замість того, щоб її «стискати». Наприклад, вираз “*strategy execution plan*”, який означає «планування плану» (“*a plan for a plan*”). Подібне дублювання також зустрічається у виразах “*advance planning*” або “*component parts*”. Але найбільшою помилкою при застосуванні жаргону припускаються, коли слово або фраза є невизначеними, або навіть безглуздими. Професор Д. Сола наводить вираз “*term market advantage*” як приклад цього феномену: “*Market advantage. Is it having a bigger market share? Having the ability to charge a premium price? Access to more markets across the globe?*” [Couturier, Sola]

Існує декілька теорій, чому діловий жаргон набув досить широкого поширення:

1) Відчуття влади. Використовуючи важливі, солідні слова, людина почувається великою та важливою. Якщо хтось не розуміє – це тому, що інша людина не настільки розумна [Devaney].

2) Жаргон виражає приналежність до групи професіоналів, дозволяє відокремити інсайдерів від новачків біржової гри та позначає належність до певної групи, входження до групи, оскільки, говорячи мовою певної групи, людина почувається її частиною.

3) Деякі лінгвісти, наприклад В. О. Хом'яков, виділяють таку функцію жаргону, як «функція конспіративної комунікації», особливо якщо йдеться про кримінальний жаргон [Хомяков 1976, с. 28].

4) Спрощення спілкування та взаєморозуміння: вираження складних понять і біржових сценаріїв в лаконічній і образній формі жаргонізму.

5) Жаргон певною мірою полегшує розмову про неприємне. Сказати “*Firing*” при звільненні працівника може бути незручно, а фрази “*Letting someone go*» або “*amicably parting ways*”, або “*helping someone transition*” звучать краще. “*Offshoring or outsourcing someone’s job*” (покинути роботу) означає свідомо прийняте рішення, а не звільнення. Тобто, жаргон дозволяє не просто полегшити розмову про складні речі, а представити погані новини як добрі.

Аналіз дослідження походження біржових жаргонізмів показав, що лише незначна їх кількість має певну історію походження [Гапон, Джагарян]. Інші виникли або в результаті скорочення довгих термінів, або мають просту прив'язку до асоціативного ряду, так наприклад: (“*Cabbage*” (гроші); “*Cake*” (гроші); “*Change*” (незначна сума грошей), і також “*spare change*”, “*loose change*”, “*chump change*”); “*Dividends*” (готівка); “*Dust*” (гроші); “*Folding green*” (паперові гроші); “*G*” (гроші); “*Juice*” (гроші, влада, повага); “*Keesh*” (гроші); “*Makin it rain*” (кидати гроші на вітер); “*Plastic*” (кредитна картка); “*Sugar*” (гроші, іноді застосовується “*sugar daddy*” або “*sugar momma*”), або виникли у зв'язку із наявністю звукових асоціацій, або запозичили слова популярних пісень.

Вважається, що першим жаргонізмом стала назва «біржа» або “*bourse*”. Зявилося це слово тому, що перші французькі торговці не мали певного місця, де вони могли б зібратись. І з часом вони стали збиратись в парку перед особняком Бурсе. Слово “*bourse*” залишилось, і так стали називати біржу. Не менш цікава історія виникнення відомого позначення біржі «*Stock Exchange*». В 1760 році група заможних торговців також займалась пошуком місця для зборів. Вони найняли кав'ярню, де здійснювали свої біржові операції. До цієї кав'ярні допускались лише ті особи, які сплатили вступний внесок, 8 фунтів на рік. Ця кав'ярня мала назву “*Stock Exchange Coffeeshouse*”. Через 13 років про це місце знали майже всі негоціанти в країні, і на будівлі кав'ярні була зроблена нова вивіска “*Stock Exchange*”. Таким чином, по назві маленької кав'ярні фондову біржу стали називати “*Stock Exchange*”. Термін “*exchange*” був запозичений в середньоанглійський період з французької мови; французьке слово “*eschangier*” походить від латинської “*excambiare*” (мінатись) [Devaney].

Особливе місце в біржовій жаргонній лексиці займає конотація «гроші». Цікавим є походження слова “*Bacon*” (гроші): є версія, що ця назва походить з 12-го сторіччя, коли в церкві англійського міста Денмау (*Dunmow*) пообіцяли шматки окороку одруженим чоловікам, які зберігають вірність дружинам (“*show marital devotion*”) [Paranada].

Всім відомий жаргонізм «бакс», який характеризує долари США. Цей жаргонізм настільки міцно увійшов в нашу свідомість, що навіть людина, далека від світу фінансів, скаже, що воно означає. Але сучасні дослідники не можуть точно відповісти на питання про походження цього жаргонізму, але на цей рахунок існує декілька версій [Почему доллар называют баксом?; Почему доллар называют баксом, откуда взялось это слово?].

За першою версією, слово “*buckskin*” з англійської мови буквально перекладається «оленяча шкура». В ранні часи в Англії оленячі шкури та роги вважались втіленням багатства і часто використовувались в якості еквівалента грошей. А оскільки першими

переселенцями в Америці були колоністи з Англії, вони почали використовувати звичний вираз на новому місці. Пізніше, так стали називати не тільки шкури оленей, але і шкури інших тварин. Окрім безпосереднього здобутку шкур, переселенці вимінювали їх у корінного населення, поступово призвичаївши його до цього виразу. Монети в ті часи були дефіцитом, паперові гроші не викликали довіри, тому в обіг увійшли угоди, де замість грошей виступали шкури тварин. Угоди супроводжувались сталим виразом «бакскін», скорочено – «бакси».

За іншою версією, назву «бакс» американська валюта отримала із-за того, що одна з сторін купюри сіра, а інша зелена: в перекладі з англійської *“greenback”* – «зелена спина». Але у цієї версії є супротивники, які стверджують, що, по-перше, якщо американці і називають долари «зеленими спинами», то вимовляють назву повністю «*грінбек*», а не «*бакс*». По-друге, сама купюра з її звичною формою та кольором виникла лише в 1913 р., коли була створена Федеральна Резервна система США. До того долари мали різноманітний окрас, який складався з декількох кольорів. Кожний штат мав власний окрас купюри. Також існує версія, згідно якій назва долара з’явилась завдяки десятидоларовій купюрі, яку друкували в часи Громадянської війни в США. На цій купюрі було зображено римську цифру «X», яка візуально нагадувала козли для пиляння дров – *“sawbuck”*.

Інші жаргонізми позначають доларові купюри різної номінації, зокрема з використанням власних імен президентів, зображених на банкнотах: *“Dead presidents”* (мертві президенти – позначення доларових купюр); *“Dub”* (банкнота в \$20); *“Frogskin”* (застаріле позначення банкнот взагалі); *“Grand”* (тисяча доларів); *“Jacksons”* (банкнота в \$20); *“Lincolns”* (банкнота в \$5); *“Meal ticket”* (мільйон доларів); *“Slug”* (банкнота в \$1) [Paranada]. Не менш цікавими є позначення грошей назвами старовинних монет та запозичення назв грошей з інших мов (внаслідок міжкультурної комунікації): *“Spondulicks”* (назва грошей в середині 19 століття); *“Quid”* (один фунт стерлінгів); *“Ducat”* (старовинна золота монета); *“Pesos”* (мексиканська валюта); *“Okane”* (назва грошей японською мовою), *“Dinero”* («гроші» іспанською мовою).

Із слів популярних в свій час пісень, виникли такі жаргонізми для позначення грошей, зрозумілі носіям відповідної культури: *“Cheddar”* – з пісні *“56 Bars”* (автор TI) : *“Ay, ha, ha, better check my swagger / How I walk, how I talk, how I stack that cheddar”*; *“Puff; Bling”* – з пісні *“Bling Bling”* (автор Lil Wayne): *“Everytime I buy a new ride / Bling bling”*; *“Brass”* – з пісні *“Brass in Pocket”* групи *The Pretenders*; *“Stacks”* – з пісні *“Stacks on Deck”* (автор Soulja Boy): *“Holla stacks on deck stacks on deck / If you know you gettin’ money, pull out a 100”*.

Із звукових асоціацій з’явилися такі жаргонізми для позначення грошей: *“Bees and honey”* (з жаргона кокні, рифма до *money*); *“Yaper”* (рифма з *Paper* – гроші); *“Cha-ching”* – імітація звуку касового апарата [Paranada]. Також до поширених жаргонізмів належать переосмислені біржові терміни, для номінації яких застосовано назви фруктів: *“lemon”* (лимон – неякісний товар або неефективні інвестиції). Можна припустити, що метафоричне переосмислення лексичної одиниці *“lemon”* відбулось по аналогії з негативними відчуттями, які викликає кислий смак цього фрукта. І навпаки, приємні відчуття викликає інший фрукт – *“melon”* (дыня), що позначає: 1) суму незвичайно високого прибутку, призначену для розподілу, 2) великий додатковий дивіденд [Devaney].

Українська мова запозичила жаргонізми разом з англомовними термінами: наприклад: «блю-чіпс» (*“blue-chips”*) (акції надійних компаній США), «джанк» (*“junk”*) – ненадійний цінний папір, бросова облігація, яка не має кредитної підтримки, «екстра» (*“extra”*) – валютний опціон, пристосований до потреб клієнтів, які беруть участь в торгах, або створювала на їх основі нові: «аск» (*“ask”*) – заявка на продаж, акції «блю-чіпс» (звичайні акції відомих надійних компаній), акції «йо-йо» (акції з курсом, що коливається) тощо. Крім англійських запозичень, український біржовий жаргон поповнюється й російськими жаргонізмами, які, до речі, при переході з жаргону однієї мови в іншу можуть змінювати форму й значення, а також утворювати нові словосполучення. Також слід

зазначити, що в українській мові ціннісний аспект концептів виражений за допомогою слів, запозичених із таких сфер-донорів: комп'ютерний, молодіжний, військовий сленг, а також злодійський жаргон [Румянцева].

Але слід зазначити, що становлення та формування української біржової діяльності, і як наслідок, відповідної термінології відбувається дуже повільно; здебільшого це відбувається за рахунок запозичень, а власна термінологія, навіть власний біржовий жаргон знаходяться в зародковому стані, але можна сподіватись, що в найближчому майбутньому слід очікувати збільшення обсягу власне українських біржових жаргонізмів.

Висновки. Жаргон являє собою умовну (професійну) мову, яка первісно виникла у середовищі декласованих елементів, своєрідний мовний пароль, а її відносна мовна замкненість обумовлена певною соціальною спільністю та характеризується нестійкістю, швидкою змінністю, синонімією та багатозначністю. Визначено та проаналізовано причини, які сприяли широкому поширенню біржового жаргону. Дослідження походження біржових жаргонізмів показало, що лише незначна їх кількість має певну історію походження. Інші виникли або в результаті скорочення довгих термінів, або мають просту прив'язку до асоціативного ряду. Проаналізовано походження біржової жаргонної лексики з конотацією «гроші», жаргонізмів, які позначають купюри різної номінації, походження жаргонізму «бакси» та «біржа». **Перспективним** є дослідження власних україномовних жаргонних слів в фінансово-біржовій лексиці.

Література

- Англо –русский биржевой словарь. URL: <http://cdforex.com.ru/705/> (дата звернення 10.10.2019).
- Гальперин И. Р. О термине «сленг». *Вопросы языкознания*. 1956. № 6. С. 107–114.
- Гапон Л. А., Джагарян М. В. Профессиональный жаргон как важная составляющая организационной культуры туристических предприятий. URL: https://pglu.ru/information/staff/teachers/detail.php?ELEMENT_ID=9995. (дата звернення 10.10.2019).
- Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка. Москва, 1998. 4472 с.
- Люляева Н. А. Жаргонная лексика участников фондового и валютного рынков (1997–2008 гг.). *Вестник Новгородского Государственного Университета*. 2010. №57. С. 57–60.
- Миценко Д. Проблема жаргону у сучасній лінгвістиці. URL : http://confcontact.com/2013_04_17/5_Mytsenko.htm. (дата звернення 10.10.2019).
- Почему доллар называют баксом, откуда взялось это слово? URL: <https://kudavlozidengi.adne.info/baks/>. (дата звернення 10.10.2019).
- Почему доллар называют баксом? URL: <https://usa-info.com.ua/novosti/news/bucks>. (дата звернення 10.10.2019).
- Румянцева О. Порівняльний аналіз англійських та українських біржових жаргонізмів. URL : <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/rgf/foreignnat/staff/838-rumyantseva>. (дата звернення 10.10.2019).
- Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL : <http://sum.in.ua>. (дата звернення 10.10.2019).
- Хомяков В. А. Введение в изучение слэнга – основного компонента английского просторечия . Вологда, 1971. 103с.
- Couturier J., Sola D. International Market Entry Decisions : The Role of Local Market Factors URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/030630701003500403>. (дата звернення 10.10.2019).
- Devaney E. The Etymology of Corporate Jargon Or “Why do business-people talk like that?” URL: <https://thinkgrowth.org/the-etymology-of-corporate-jargon-a14e1316163>. (дата звернення 10.10.2019).
- Paranada D. Money slang : Marketplace’s urban finance dictionary . URL: <https://www.marketplace.org/2012/08/08/money-slang-marketplaces-urban-finance-dictionary/>. (дата звернення 10.10.2019).

(Матеріал надійшов до редакції 14.02.19. Прийнято до друку 28.03.19)

УДК: 81'272:81'23:81'42

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2019-76-27>

ШЕВЧУК О. В., ЯНДОЛОВСЬКА А. В.
(Запорізький національний університет)

ВИКОРИСТАННЯ ПОНЯТТЯ «ПРОПОЗИЦІОНАЛЬНА ФУНКЦІЯ» В СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Стаття присвячена дослідженню поняття «пропозиційна функція» та його використанню в сучасних лінгвістичних дослідженнях. У статті подано апарат пропозиційного аналізу як різновиду лінгвістичного аналізу. Пропозиція представляє собою узагальнену схему відношення предиката та його аргументів і є засобом моделювання семантичного